

نقد و ارزشیابی تئوری در پرستاری

(با تأکید بر تئوری خود مراقبتی اورم)

جهت استفاده دانشجویان دوره کارشناسی،

کارشناسی ارشد و دکتری پرستاری

تألیف:

محمدرفعی بذرافشان

زهره فرامرزیان

فاطمه سوخک

اعضاء هیئت علمی دانشکده علوم پزشکی لارستان

انتشارات خسروی

۱۳۹۷

پیشگفتار

حرفه پرستاری در سالهای اخیر جهت توسعه، تست و استفاده از تئوری‌های پرستاری تلاش فراوان نموده است. جهت استفاده مفید از تئوری‌ها در تمامی حوزه‌های بالین، آموزش، پژوهش و مدیریت لازم است بدانیم چگونه نظریه را توصیف، تجزیه و تحلیل و ارزشیابی کنیم. ارزشیابی نظریه‌ها باعث تحریک تصمیم‌گیری‌های آگاهانه تری جهت انتخاب نظریه پرستاری برای استفاده در حوزه‌های مختلف خواهد شد. بنابراین ارزشیابی نظریه‌ها چه در میان و چه در داخل فرهنگ‌ها جهت پیشرفت بیشتر علم پرستاری ضروری است. ارزشیابی نظریه‌ها می‌تواند باعث ظهور تئوری‌های جدید و سازگارتر با پرستاری گردد. در متون بر اساس چارچوب زمانی و فلسفه علم رایج، معیارهای زیادی برای ارزشیابی تئوری‌ها پیشنهاد شده است. فیلسوفان به تشریح معیارهایی برای ارزشیابی نظریه پرداخته‌اند. در این بین تئورسین‌هایی مانند الیس (۱۹۶۸)، هاردی (۱۹۷۴)، جاکوکس (۱۹۷۴) به ارزشیابی تئوری‌های پرستاری پرداختند. در سال ۱۹۸۵ ملیس جهت ارزشیابی تئوری‌های پرستاری از تلفیقی از طریقات دیگران استفاده کرد. در این کتاب تلاش شده است تئوری اورم بر اساس معیارهای ارائه شده توسط ملیس مورد ارزشیابی قرار گیرد. از آنجا که توصیف تئوری اولین قدم به سمت توسعه مجموعه‌ای از معیارهای ارزشیابی نظریه می‌باشد در ابتدا در این کتاب سعی شده است تئوری‌های مختلف پرستاری با تاکید بر تئوری اورم به صورت اجمالی توضیح داده شود و سپس به ارزشیابی تئوری اورم پرداخته شود. مولفین امیدوارند این کتاب برای دانشجویان پرستاری قابل استفاده باشد و ضمن استفاده از کتاب با ارائه پیشنهادات خود آن را کاملتر سازند. در انتها بر خود واجب می‌دانیم از تلاشها و زحمات استاد بزرگوار جناب آقای دکتر عیسی و همکارانش کمال تشکر را داشته باشیم.

گروه مولفین

پائیز ۱۳۹۷

فهرست مطالب

فصل اول: مروری بر تئوری‌های پرستاری	۱۳
پرستاری نوین فلورنس نایتینگل (۱۸۲۰-۱۹۱۰ میلادی)	۱۳
نظریه ارتباطات بین فردی هیلگارد پیلاو (۱۹۰۹-۱۹۹۹ میلادی)	۱۳
نظریه ۲۱ مشکل پرستاری فی گلن عبدالله (۱۹۱۹ میلادی)	۱۴
نظریه پرستاری اثربخش آیدا جی اورلاندو (۱۹۲۶ میلادی)	۱۶
هنر یارپرسانی پرستاری بالینی ارنستین وایدنباخ (۱۹۰۰-۱۹۹۶ میلادی)	۱۷
مدل پرستاری شخص، مراقبت و درمان لیدیا هال (۱۹۰۶-۱۹۶۹ میلادی)	۱۸
تعریف پرستاری ویرجینیا هندرسون (۱۸۹۷-۱۹۹۶ میلادی)	۱۸
مدل روابط بین فردی جویس تراول بی	۱۹
مدل بیمارستان - حفاظتی میرالسترین لوین (۱۹۶۶-۱۹۲۱ میلادی)	۲۰
مدل پرستاری میدان: احمد مارتالیزابت راجرز (۱۹۹۴-۱۹۱۴ میلادی)	۲۰
نظریه پرستاری شخص در مراقبت از خود دوروتی الیزابت اورم (۱۹۱۴)	۲۱
مدل پرستاری سیستم‌های حامی و نظریه دامنه متوسط دستیابی به هدف ایموجن کینگ	۲۱
مدل پرستاری سیستمی تی وومن (۱۹۱۴ میلادی)	۲۲
مدل پرستاری سازگاری کالیبتاری (۱۹۳۹ میلادی - زنده)	۲۲
نظریه اقدام پرستاری بشردوستانه ژرفین بارسن ولورتا زدراد	۲۳
نظریه مراقبت فرهنگی مادلین لایننگر (۱۹۲۰ میلادی - زنده)	۲۴
نظریه فلسفه و علم مراقبت کردن جین واتسون (۱۹۴۰ میلادی)	۲۴
نظریه پرستاری انسان، زندگی، سلامتی و نظریه پرستاری تکن‌ن انسان رزماری ریزو پارسه	۲۵
نظریه تقدم مراقبت و از مبتدی تا متبخر، برتری و قدرت در فعالیت‌های بالینی پاتریشیا بنر و روبل	۲۵
مدل پرستاری فعالیت‌های زندگی نانسی روپر، وینیفرد دبلیو. لوگن، و آلیسون جی. تیرنی	۲۶
مدل ارتقا سلامتی نولاجی پندر (۱۹۴۱ میلادی - زنده)	۲۶
فصل دوم: مرور تاریخی تحلیل و ارزشیابی تئوری	۲۹
خصوصیات تئوری‌های ارزشمند از دیدگاه الیس	۲۹
ارزشیابی تئوری از دیدگاه هاردی	۳۰
توصیف و نقد تئوری چین و کرامر	۳۰
توصیف، تحلیل و نقد تئوری از دیدگاه ملیس	۳۱
تحلیل و ارزشیابی تئوری از دیدگاه وال	۳۲
ارزشیابی تئوری ددلی براون	۳۳
مقایسه روش‌های مختلف ارزشیابی تئوری	۳۳

۳۴	متد ترکیبی برای تحلیل تئوری
۳۵	فصل سوم: معیارهای نقد تئوری از دیدگاه ملیس
۳۵	یک مدل برای ارزشیابی تئوری ها
۳۷	معیارهای انتخاب تئوری
۳۷	۱- معیار شخصی
۳۷	۲- نظریه پرداز
۳۷	۳- حمایت کتبی
۳۷	۴- تناسب سیاسی - اجتماعی
۴۰	اصول ارزیابی تئوری
۴۰	۱- مرصیف
۴۰	اجراء ساختاری
۴۱	اجزای عملکرد
۴۲	۲- تحلیل
۴۲	تحلیل مفهوم
۴۲	تحلیل تئوری
۴۳	نظریه پرداز
۴۳	اصول الگوی تئوری
۴۴	ابعاد درونی
۴۴	۳- نقد تئوری
۴۵	ارتباط بین ساختار و عملکرد
۴۵	وضوح
۴۵	سازگاری
۴۵	سادگی و پیچیدگی
۴۶	نمودار تئوری
۴۷	چرخه پراکندگی
۴۷	سودمندی
۴۹	۴- تست تئوری
۵۰	الف. تست سودمندی تئوری پرستاری
۵۰	ب. تست پیشنهادات از اصول دیگر
۵۰	پ. تست پیشنهادات از اصول در ارتباط با پرستاری
۵۰	ت. تست مفاهیم پرستاری

۵۱.....	ث. تست پیشنهادات پرستاری:
۵۱.....	ج- تست از طریق تفسیر :
۵۱.....	۵- حمایت از تنوری :
۵۲.....	نتیجه گیری :
۵۳.....	سوالات انعکاسی :
۵۵.....	فصل چهارم: گزارش یک تنوری نقد شده (تنوری خود مراقبتی)
۵۵.....	توصیف نظریه:
۵۶.....	شرح نظریه:
۵۷.....	نیازهای مراقبت از خود:
۵۸.....	نیازهای مراقبت از خود:
۵۹.....	نیازهای تکوینی مراقبت از خود:
۶۰.....	نیازهای مراقبت از خود هنگام انحراف از سلامتی:
۶۱.....	مراقبت از خود:
۶۱.....	مراقبت وابسته:
۶۲.....	فاکتورهای شرطی اولیه:
۶۳.....	اجزای قدرت عامل مراقبت از خود:
۶۴.....	اجزای قدرت عامل پرستاری:
۶۴.....	ویژگی های محیطی:
۶۵.....	سلامتی:
۶۵.....	رفاه:
۶۶.....	مراقبت پرستاری:
۶۸.....	پیش فرض ها:
۶۸.....	پیش فرض های واضح تنوری اورم:
۷۰.....	پیش فرض های ضمنی تنوری اورم:
۷۱.....	قضایای تنوری اورم:
۷۱.....	قضایای وجودی:
۷۳.....	قضایای ارتباطی تنوری اورم:
۷۴.....	مفاهیم تنوری اورم:
۷۶.....	تعریف مفاهیم:
۷۸.....	فرآیند پرستاری : سیستمی که
۷۸.....	اجزای عملکردی تنوری اورم:

۷۹.....	تجزیه و تحلیل تئوری اورم:
۷۹.....	تجزیه و تحلیل نظریه پرداز:
۸۰.....	دورتیا الیزابت اورم:
۸۲.....	منشاء پارادایمی تئوری اورم:
۸۳.....	منشاء مفهومی تئوری اورم:
۸۴.....	ابعاد داخلی تئوری اورم:
۸۴.....	۱- منطق یا روندی که نظریه روی آن بنا شده است.
۸۵.....	۲- سیستم ارتباطات:
۸۵.....	۳- محتوا و قلمرو:
۸۶.....	۴- شروع و عطفه آغاز نظریه:
۸۶.....	۵- هدف:
۸۶.....	۶- زمینه:
۸۶.....	۷- درجه انتزاع نظریه:
۸۹.....	نقد تئوری:
۸۹.....	۱- ارتباط بین ساختار و عملکرد:
۹۰.....	روشنی:
۹۱.....	ثبات:
۹۲.....	پیچیدگی/سادگی:
۹۳.....	نمونه موردی:
۹۵.....	نیازمندی‌های مراقبت از خود درمانی:
۹۶.....	نیازمندی‌های مراقبت از خود تکاملی:
۹۶.....	نیازمندی‌های مراقبت از خود هنگام انحراف از سلامتی:
۹۶.....	مراقبت از خود و توانایی‌های مراقبت از خود وابسته:
۹۷.....	ویژگی‌های سیستم پرستاری:
۹۷.....	تکرار:
۹۸.....	غایت مندی:
۹۹.....	۲- دیاگرام:
۱۰۰.....	۳- حلقه شمولیت:
۱۰۰.....	کاربرد تئوری نقص مراقبت از خود:
۱۰۱.....	مفید بودن بالقوه تئوری اورم در عرصه‌های بالین، آموزش، مدیریت و تحقیق:
۱۰۱.....	مفید بودن بالقوه در عرصه بالین:

- ۱۰۲..... مفید بودن بالقوه در عرصه تحقیق:
- ۱۰۲..... مفید بودن بالقوه در عرصه آموزش:
- ۱۰۳..... مفید بودن بالقوه در عرصه مدیریت:
- ۱۰۳..... ۵- عناصر خارجی:
- ۱۰۴..... هماهنگی بین ارزش‌های شخصی اورم و ارزش‌های فلسفی نظریه او و حرفه پرستاری:
- ۱۰۴..... سازگاری و همراهی با ارزش‌های حرف دیگر:
- ۱۰۵..... سازگاری و همراهی با ارزش‌های اجتماعی:
- ۱۰۷..... اهمیت اجتماعی تئوری اورم:
- ۱۰۷..... آزمون تئوری:
- ۱۰۸..... آزمون تئوری در بعد بالین:
- ۱۰۸..... آزمون تئوری در بعد آموزش:
- ۱۰۹..... آزمون تئوری در بعد تحقیق:
- ۱۱۰..... حمایت نظریه:
- ۱۱۱..... استراتژی‌ها جهت استفاده از تئوری مرتبط از خود: